

ऊस हे महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांसाठी चांगले उत्पादन देणारे नगदी पीक आहे. महाराष्ट्र उष्ण कटिबंधीय हवामानामध्ये येत असल्यामुळे येथील हवामान ऊसासाठी अत्यंत पोषक असल्याचे आढळून आले आहे. असे असले तरी ऊसाच्या दर हेक्टरी उत्पादनात तामिळनाडू राज्य आघाडीवर आहे. एके काळी याबाबतीत महाराष्ट्र अग्रेसर होता. महाराष्ट्रातील ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांनी महाराष्ट्रातील साखर कारखानदारी भक्कम पायावर उभी राहाण्यासाठी मोठे योगदान दिले आहे. त्यामुळेच महाराष्ट्रात सहकारी साखर कारखानदारी मोठ्या प्रमाणावर स्थिरावली. भारतातील ऊसाखाली असलेल्या एकूण क्षेत्रापैकी महाराष्ट्राचे फक्त १८% च क्षेत्र असले तरी भारतात तयार होणाऱ्या एकूण साखरेपैकी ३५% साखर आपल्या राज्यात उत्पादित केली जाते. याचे मुख्य कारण म्हणजे राज्याचा साखर उतारा इतर राज्याच्या तुलनेत सर्वाधिक असतो. शेतकऱ्यांनी नवीन जास्त साखर उतारा आणि उत्पादन देणाऱ्या जातींची लागवड करून कमी क्षेत्रापासून जास्तीत जास्त ऊस व साखर उत्पादन काढण्यास मदत केली पाहिजे. साखर कारखान्यांनी साखर उत्पादनात बचत करण्याचे तंत्र अवलंबिले पाहिजे. साखर कारखानदारीला पूरक असे सहजीवनिर्मिती सारखे प्रकल्प उभारून त्यायोगे ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांच्या ऊसाला जास्त भाव कसा देता येईल हे बघितले पाहिजे. यासाठी शेतकऱ्यांनी कमी क्षेत्रात जास्त उत्पादन घेण्याचे तंत्र अवलंबिले पाहिजे. शेतकरी बांधवांसाठी वसंतदादा शुगर इन्स्टिट्यूटने 'ऊस शेती ज्ञानयाग' ही शेतकऱ्यांना मार्गदर्शनपर संदर्भ पुस्तिका तयार केली आहे. यात दर्शविलेल्या तंत्रांचा शेतकरी बांधवांनी उपयोग केल्यास ऊसाचे दर हेक्टरी उत्पादन निश्चितच वाढेल असा मला विश्वासवाटतो.

सदरहू पुस्तिका तयार केल्याबद्दल वसंतदादा शुगर इन्स्टिट्यूटचे महासंचालक, मुख्य शास्त्रज्ञ व प्रमुख (कृषी), कृषिशास्त्र व तंत्रज्ञान विभागातील शास्त्रज्ञ आणि कर्मचारी असेच चीफ आर्टिस्ट आणि त्यांचे सहकारी यांचे मी अभिनंदन करतो.

शरदचंद्र पवार

अध्यक्ष